

Geachte leden van de raad en college van B&W,

Ondanks dat wij in Den Helder de burgerparticipatie nog niet geregeld hebben lijkt het er toch op dat burgerparticipatie de aankomende tijd een belangrijk thema gaat worden in de Helderse politiek. Dat is hard nodig ook, want deze gemeente heeft zicht niet van het beste gezicht getoond als het gaat om het mee laten denken en participeren van de inwoners. Er zijn talloze voorbeelden aan te halen waar dat akelig pijnlijk aan het licht komt. Naar aanleiding van het Stadshart en alle rapporten die daar achter weg komen wordt er gezocht naar een mode om de cultuur van geslotenheid te veranderen. D66 heeft daar al vaker de aandacht op gevestigd. De inwoners moeten centraal staan. Burgerparticipatie is daarbij heel belangrijk. D66 Den Helder presenteert daarom een 10 puntenplan dat door D66 landelijk is opgesteld om de discussie en de richting aan te zwengelen. Voorop staan twee zaken:

1. Begin vroeg met het betrekken van de inwoners
2. Vertrouw op de betrokken inwoners.

D66 Den Helder wil met het 10 punten plan dat de verhouding tussen burgers en gemeente verandert van “informereren” naar “mee denken en meebeslissen”.

“Het venijn zit in de start”

Een tienpuntenplan voor burgerparticipatie in Den Helder.

De Helderse samenleving verandert. Nieuwediepers leven nu in een meer individuele samenleving, met mensen die mondiger en beter opgeleid zijn. Burgers worden veel mondiger en wensen dus ook betere informatie. Deze nieuwe samenleving zorgt voor een verandering in de omgang tussen burger en overheid. Waar vroeger de gemeente vaste aanspreekpunten had, door een krachtig middenveld met een volgzame achterban, is de situatie nu anders. Het middenveld en daarmee het contact is sterk verminderd. Opgeteld met mensen, die nog steeds wensen hebben en deze wensen beter en luider weten te formuleren vormt dat de basis voor de beruchte kloof tussen burger en politiek.

Een overbrugbare kloof, vindt D66 Den Helder. Niet door vast te houden aan oude instituties of werkwijzen, maar door daadwerkelijk gehoor te geven en te leren van deze nieuwe Helderse samenleving. Een stad, die misschien wel meer individualistisch is, maar nog steeds een stad, die in goed welzijn en met welvaart voor iedereen, wil samenleven. Ook een stad, waar steeds meer burgers in staat zijn daar zelf verantwoordelijkheid voor te nemen.

Den Helder wil een betrokken stad zijn. In het collegeprogramma staat: “de gemeente wil burgers volop betrekken bij beleid. Zowel op stedelijk niveau als op buurt- en wijkniveau.” Dat zijn lovenswaardige doelen. Alleen al de gang van zaken rond Willemsoord en het Stadshart laat zien, dat de gemeente Den Helder daar nog niet helemaal klaar voor is. Van een gemeente die beslissingen uitstrooit over de samenleving moet de gemeente een

organisatie worden, waar die samenleving centraal staat en het samen met burgers vorm gaat geven aan de toekomst van Den Helder.

D66 Den Helder vindt daarom, dat burgerparticipatie bovenaan de politieke agenda moet staan en vraagt daarvoor nu via dit plan aandacht. D66 wil met dit eigen 10-puntenplan een eerste aanzet geven voor dat aanvalsplan. Burgerparticipatie slaagt alleen wanneer zowel de organisatie als de politiek beseffen dat er geen tegenstelling is tussen overheid en burger, maar er een gezamenlijke bereidheid bestaat om te werken aan een betere samenleving. Vertrouwen in elkaar is daarbij de sleutel. Dat vertrouwen is er niet, dat groeit door duurzame contacten en samenwerkingen. Dat is de opdracht waar wij als de Helderse samenleving voor staan en waar D66 ook landelijk aan wil bijdragen.

D66 Den Helder wil dat burgers veel meer zelf invloed hebben op ontwikkelingen. Participatie moet in de ogen van D66 Den Helder doorslaan naar de kant van meedenken en meebeslissen en minder naar de kant van informeren. Burgerparticipatie is daarmee een onderdeel van de democratie van nu, open, transparant en direct. De stad is immers niet van de gemeente, maar de gemeente is van de stad.

1. Het venijn zit in de start

Overheden zijn bang dat participatie leidt tot vertraging in procedures. Dat is onjuist. Vroeg beginnen zorgt voor breder draagvlak en minder tegenstand in een later stadium. Wanneer burgers zelf aan het begin staan van ontwikkelingen en daar ook aan kunnen bijdragen ontstaan er gedeelde belangen en gezamenlijke verantwoordelijkheden.

2. Participatie is vertrouwen in mensen

De kennis en kunde van burgers zijn een uitstekende aanvulling bij planvorming. Goed gebruik hiervan stimuleert een betrokken maatschappij. Soms betekent het, dat ontwikkelingen anders gaan dan bedacht, maar ook dat de gemeente en de politiek overheden worden gestimuleerd met stevige en heldere visies te komen om mensen te overtuigen. De overheid moet flexibel genoeg zijn om gelegenheidscoalities van burgers te herkennen en ook daadwerkelijk het gesprek met hen aan te gaan. De gemeente Den Helder moet niet bang zijn de eigen oppositie te faciliteren. Ideeën moeten worden beoordeeld op de kwaliteit, niet van wie ze afkomstig zijn.

3. Communiceren is meer dan informeren

Maak zo snel mogelijk duidelijk wat de reikwijdte en de bandbreedte van de participatie is. Zo ontstaat er een betrouwbare overheid en worden discussies niet vervuild door kritiek op de werkwijze. Transparantie over het te volgen traject zorgt er voor dat argumenten zoveel mogelijk inhoudelijk kunnen zijn. Communicatie is van groot belang, maar communicatie betekent niet alleen burgers informeren. Het openbaar bestuur moet ook durven leren van de inbreng van burgers.

4. Participatie is maatwerk

Participatie kan op veel verschillende manieren. De gemeente moet een participatieladder¹ opstellen zodat bij elk doel de juiste participatie wordt gevolgd. Burgers weten dan of zij alleen worden geïnformeerd of dat er een zwaardere vorm van participatie mogelijk is, zoals

co-productie, mee beslissen of zelfbeheer. Elke vorm van participatie vergt zijn eigen aanpak en instrumenten.

5. Levende participatie

Participatie is meer dan een verordening of een participatieparagraaf. Participatie doe je met mensen en liefst zo vroeg mogelijk. Organiseer daarom wijkconferenties om samen met burgers ontwikkelingen en uitdagingen in kaart te brengen. De Helderse wijkplannen binnen het kader van wijkgericht werken kunnen een goede basis zijn om jaarlijkse conferenties te houden en de ontwikkeling van wijken samen vorm te geven. Doe dit stadsbreed en niet alleen voor de prioriteitswijken.

6. E-participatie

Internet en nieuwe media scheppen nieuwe kansen om burgers meer, massaler en directer te betrekken bij beleidsvorming. Den Helder moet meer gebruik maken van de mogelijkheden op dat terrein. Interactieve besluitvorming en informatie uitwisseling kunnen bijdragen aan het beter bereiken van burgers. De mogelijkheid van google maps applicatie om gebreken in de openbare ruimte door burgers te signaleren en snel kenbaar te maken aan de gemeente is een voorbeeld van hoe samenwerking tussen overheid en bewoners kan leiden tot een leefbare omgeving.

7. Breng samenhang in participatie

Participatie is maatwerk, dus zullen er telkens weer nieuwe en innovatieve manieren worden bedacht om burgers mee te laten doen bij ontwikkelingen. Belangrijk is om te leren van deze initiatieven en deze te plaatsen binnen het raamwerk van participatie.

8. Mediation

Bestuurders, volksvertegenwoordigers en burgers moeten erkennen dat niet iedereen altijd even tevreden is. Participatie betekent ook dat standpunten kunnen blijven verschillen. Belangrijk is dat blijvende meningsverschillen niet leiden tot gevoelens van onvrede of het verbreken van samenwerkingen en communicatie. Mediation kan zorgen voor een objectieve scheidsrechter binnen het proces. Stel daarom onafhankelijke tussenpersonen in om participatietrajecten te begeleiden en te bemiddelen wanneer dat nodig is.

9. Participatie is ook: gedeelde verantwoordelijkheid

De gemeente heeft in een veranderende samenleving nieuwe rollen gekregen. Niet langer is de gemeente tegelijk bedenker, opdrachtgever en uitvoerder van plannen. Toch is de gemeente vaak wel het eerste aanspreekpunt wanneer ontwikkelingen niet gaan zoals gewenst. Participatie betekent gedeelde verantwoordelijkheid. Een verantwoordelijkheid die ook gedeeld moet worden door externe partijen, zoals ontwikkelaars en maatschappelijke organisaties. Ook zij zullen zich moeten committeren aan het door de gemeente gefaciliteerde proces van participatie en ook zij zullen lering moeten trekken uit de inbreng van hun klanten.

10. Het mag wat kosten

Participatie kost menskracht, besliskracht, energie en geld. Het levert ook veel op, draagvlak, betere plannen en een betrokken samenleving. Wees niet zuinig, maar durf te investeren in burgerparticipatie.

Participatieladder Bron: Instituut voor Publiek en Politiek

A. Informeren

Politiek en bestuur bepalen zelf de agenda voor besluitvorming en houden betrokkenen hiervan op de hoogte. Zij maken geen gebruik van de mogelijkheid om betrokkenen een inbreng te geven in de beleidsontwikkeling. Rol participant: toehoorder

B. Raadplegen

Politiek en bestuur bepalen in hoge mate zelf de agenda, maar zien betrokkenen als gesprekspartners bij de ontwikkeling van beleid. De politiek verbindt zich echter niet aan de resultaten die uit de gesprekken voortkomen. Rol participant: geconsulteerde.

C. Adviseren

Politiek en bestuur stellen in beginsel de agenda samen, maar geven betrokkenen gelegenheid om problemen aan te dragen en oplossingen te formuleren, waarbij deze ideeën een volwaardige rol spelen in de ontwikkeling van beleid. De politiek verbindt zich in principe aan de resultaten, maar kan bij de uiteindelijke besluitvorming hiervan (beargumenteerd) afwijken. Rol participant: adviseur

D. Co-producen

Politiek, bestuur en betrokkenen komen gezamenlijk een agenda overeen, waarna samen naar oplossingen gezocht wordt. De politiek verbindt zich aan deze oplossingen met betrekking tot de uiteindelijke besluitvorming. Rol participant: samenwerkingspartner
